

Така модель побудови системи внутрішнього контролю, при використанні комп'ютерної системи обліку, надасть функції контролю динамічності через взаємопроникнення з іншими функціями управління, з одного боку, і забезпечить захист всіх компонентів комп'ютерної системи бухгалтерського обліку, з іншого, що необхідно для ефективного управління в умовах ринкової економіки.

Література

1. Боцян, Т. В. Облік і внутрішній контроль діяльності підприємств в умовах використання комп'ютерних технологій: управлінський аспект [Текст] : автореф. дис... канд. екон. наук: 08.06.04 / Боцян Тетяна Вікторівна ; Державна академія статистики, обліку та аудиту Держкомстату України. - К., 2005. - 20 с.

2. Шматковська Т. О., Максимчук І. В. Удосконалення обліку і контролю витрат підприємства з використанням комп'ютерних програмних продуктів – заголовок з екрану // [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/35_OINBG_2010/Economics/55447.doc.htm

3. Корінько, М. Д. Внутрішній контроль господарської діяльності підприємства [Текст] : навч. посібник / М. Д. Корінько [та ін.] ; ред. М. Д. Корінько. - Фастів : Поліфаст, 2006. - 440 с.

4. Смержанюк, Т. П. Внутрішній контроль в процесі управління виробництвом [Текст] / Т. П. Смержанюк, Т. В. Шрам, В. Є. Труш ; за ред. В. Є. Труш. - Херсон : Олді-плюс, 2009 .

Ч. 2. - 2009. - 227 с.

Тихоліз Юрій,
студент гр. РК– 41

КОМП'ЮТЕРНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В АУДИТІ БАЛАНСУ: ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ

Інформаційні технології є потужним засобом вирішення бізнес-завдань і досягнення бізнес-цілей. Застосування комп'ютерних технологій надає нові можливості для розвитку і оптимізації бізнес-процесів, сприяє скороченню витрат, підвищенню продуктивності праці, ефективному використанню ресурсів, підвищенню якості управління бізнесом і надання послуг.

В аудиті комп'ютерні технології сьогодні використовуються на всіх стадіях аудиту: під час планування, проведення перевірки, документування аудиторської роботи, оформлення аудиторського висновку. Застосування комп'ютерної техніки не змінює мети проведення аудиторських процедур на кожній з цих стадій, проте суттєво впливає на способи і порядок проведення аудиторських процедур, а отже, на методологію аудиту.

В Україні питаннями використання комп'ютерної техніки в процесі незалежного господарського контролю також займалися такі вчені як Ф.Ф. Бутинець, Л.П. Кулаковська, Б.Ф. Усач, Г.М. Давидов, М.Т. Білуха та інші.

Впровадженню комп'ютерної техніки і технології в ході аудиту перешкоджають наступні фактори:

- застосування “професійного судження аудитора” при комп'ютеризації аудиту фінансової звітності стане обмеженим;
- значні ризики, пов'язані з використанням комп'ютерних систем обробки даних;
- значна трудомісткість та собівартість процесу розробки аудиторського програмного забезпечення.

При цьому обробка економічної інформації клієнта за допомогою комп'ютера має такі переваги перед традиційними методами обробки інформації:

- надає можливість збільшити ефективність аудиторської роботи, зменшивши при цьому витрати;
- зменшує кількість даних, що обробляються вручну, внаслідок чого у аудитора з'являється час для детальнішої перевірки документів;
- надає можливість розширити сферу аудиторської перевірки, збільшити кількість проведених процедур;
- зниження ризику аудитора, пов'язаного з вибірковою перевіркою;
- зручність користування: можливість одночасно працювати з багатьма документами та спостерігати, як зміна показників одного документа відображається на інформації інших, пов'язаних з ним [1].

Не викликає сумніву користь застосування комп'ютерних технологій у ході

проведення аудиту. Проте мову можна вести про звичайні текстові або табличні редактори, якими користуються для належного оформлення робочої документації, але проблему складає програмне забезпечення аудиту – програмні продукти, здатні не лише скоротити час і кошти на проведення перевірок, але й в автоматичному режимі провести детальне вивчення документів і операцій, скласти якісні робочі та підсумкові документи, здійснити економічний аналіз з метою надання рекомендацій щодо стратегії, напрямів і заходів з покращання фінансового стану господарюючого суб'єкта тощо. На сьогодні одним з головних інструментів аудитора, як і раніше, залишаються програмні продукти “Microsoft Office Word” і “Microsoft Office Excel”, а також бухгалтерські програми (“1С: Бухгалтерія”, “Парус” та ін.)

Не дивлячись на появу в останні роки ряду пропозицій щодо створення систем автоматизації аудиту, до цього часу практично не було спроб комп'ютеризувати окремі прийоми контролю, відсутні комплексні розробки у цій галузі. Це ставить аудитора у рамки користування універсальними програмними продуктами, що забезпечують лише прості функції обробки інформації, але контрольного призначення вони, на жаль, не мають.

Звичайний програміст не може розробити програмне забезпечення, яке б могло задовольнити будь-які потреби аудитора, а для здійснення супроводження програмних розробок відсутні досвідчені фахівці з питань господарського контролю.

У зв'язку з широким застосуванням комп'ютерних технологій та інформаційних систем у бізнесі та бухгалтерському обліку перед аудиторами постало завдання пристосування технології своєї роботи або навіть значної її зміни з використанням спеціальних методів і комп'ютерних програм при проведенні аудиту фінансової звітності підприємств, які застосовують автоматизовані фінансово-облікові системи. На жаль, як ми вже зазначили, не зважаючи на беззаперечну актуальність проблем, пов'язаних із застосуванням комп'ютерних технологій в аудиті, українські автори не приділяють їм належної уваги.

Комп'ютерні інформаційні технології в аудиті можна застосовувати у наступних випадках:

А). Під час проведення аудиту балансу підприємств, що використовують комп'ютерні облікові системи (в ході перевірки балансу, порівняння показників звітності, розрахунку фінансових коефіцієнтів і аналізу фінансового стану господарюючого суб'єкта, що перевіряється);

Б). Під час використання аудитором в своїй діяльності комп'ютерів і відповідного програмного забезпечення (для проведення перевірки змісту господарських операцій, перевірки достовірності облікових даних, порівняння їх з фактичними показниками, здійснення аналізу, документального оформлення виявлених відхилень) [2].

При використанні автоматизованих пристроїв при аудиті балансу інструменти контролю можна поділяти на програмні засоби контролю і перевірочні дані.

Програмні засоби можуть використовуватись для перевірки змісту комп'ютерних файлів підприємств і дозволяють здійснити: перевірку та аналіз записів на основі критеріїв їх якості, повноти, відповідності і правильності; перевірку виконаних розрахунків; співставлення даних різних файлів з метою виявлення невідповідностей у показниках; отримання статистичної і нестатистичної вибірки даних при застосуванні вибіркового способу дослідження; доступ до даних, що зберігаються лише на електронних носіях, впорядкування, групування і сортування показників за різними ознаками (датою, сумою, алфавітом, змістом).

Перевірочні (контрольні) дані використовуються аудитором з метою перевірки фактичних показників підприємства або ж контрольних даних. Контрольні дані вводяться до системи обробки з метою перевірки правильності функціонування програмного забезпечення бухгалтерського обліку підприємства. Аудитору бажано мати набір даних і заздалегідь визначені на їх основі результати (контрольні приклади). Контрольні дані, як правило, мають невеликий обсяг і не вимагають багатогодинного введення їх до системи

підприємства, але при цьому охоплюють якомога більший спектр видів господарських операцій.

Перевірка комп'ютерної системи обробки даних господарюючого суб'єкта із задалегідь підготовленими контрольними прикладами, як показує практика, є більш ефективною у порівнянні з перевіркою на основі даних самого підприємства. Однак застосування перевірочних даних аудитором вимагає узгодження з керівництвом підприємства і не повинно заважати його нормальній роботі. Автоматизоване виконання прийомів аудиту вимагає наявності відповідного програмного забезпечення. При комп'ютеризації аудиторської діяльності найбільша проблема полягає у необхідності приведення даних, що перевіряються, до формату, який сприймається програмою аудитора. Та формалізація, що здійснюється в стандартах аудиту недостатньо відображає такий творчий процес, як аудит, таким чином, щоб у підсумку мати алгоритми для комп'ютерної автоматизації, і при цьому не втратити якість перевірок [3].

Комп'ютеризація аудиторської діяльності передбачає побудову комп'ютерних контролюючих систем. На жаль, на сьогодні практично відсутні теоретичні рішення в області комп'ютеризації аудиту як такого, адже це вимагає перегляду основ автоматизації прийомів і способів контролю.

На сьогодні програмне забезпечення аудиторської діяльності може бути представлено двома основними групами:

- пакетами прикладних програм загального і проблемно-орієнтованого призначення;
- спеціалізованими інформаційними системами контролю.

Очевидним є те, що в діяльності аудитора виникає потреба у застосуванні можливостей кожної з наведених груп програмних продуктів, особливе значення при цьому мають правові бази даних, бухгалтерські програми і програми економічного аналізу. Проте жоден з суб'єктів аудиторської діяльності не може придбати усі необхідні програмні продукти – це є економічно невиправданим.

З метою ідентифікації і відбору бухгалтерських проводок при проведенні аудиту, а також для вибору належного методу перевірки документів-підстав для

цих обраних елементів, аудитор розглядає процес складання фінансової звітності суб'єкта господарювання і тип підтверджень, які можуть бути одержані, для багатьох підприємств порядок обробки включає комбінацію ручних і автоматизованих етапів та процедур. Так само обробка бухгалтерських проводок може включати як ручні, так і автоматизовані процедури і засоби контролю [4].

При аудиті балансу тісна інтеграція з табличним редактором "Microsoft Office Excel" дозволяє аналізувати і готувати бази пробних балансів. Зручність імпорту дозволяє переносити комп'ютеризований пробний баланс клієнта безпосередньо у бухгалтерську програму.

Література:

1. Івахненко С.В. Комп'ютерний аудит: контрольні методики і технології. – К.: Знання, 2005. – 286 с.
2. Сушко Д.С. Прийоми вивчення достовірності показників бухгалтерського балансу // Вісник ЖДТУ. – 2005. – № 1 (31). – С. 223-227.
3. Івахненко С.В. Особливості методики аудиту при застосуванні комп'ютерних інформаційних технологій. Вісник ЖІТІ. Економічні науки. – 2002. – № 20. – С. 103-117.
4. Голощапов Н.А. Словарь-справочник аудитора. Под ред. В.И.Осипова – М.: "Экзамен", 1999. – 384 с.

Федоронько Н. І.,
аспірант кафедри аудиту, ревізії та контролінгу

ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ.

У період перехідної економіки суттєво погіршився фінансовий стан і фінансові результати діяльності вугільних шахт. Загалом по галузі затрати на виробництво вугільної продукції майже в тричі перевищують доходи від її реалізації. Враховуючи, що вугілля є одним із найважливіших природних і стратегічних ресурсів України, актуальною проблемою є поліпшення